

АПІТУРИЗМ, ЯК РІЗНОВИД ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Закарпатська область має величезний невикористаний потенціал для розвитку туристичної галузі в цілому, і зокрема, для розвитку традиційного для нашої країни виду туризму – апітуризму. Історія виробництва меду на території сучасної України розпочалась у кінці IX століття. За часів Київської Русі бджільництво було одним з головних та найбільш прибуткових промислів. Мед, віск, та медові напої експортувалися майже у всі країни тогочасної Європи, значною мірою закладаючи підвалини економіки країни [1]. Від того часу мед завжди відігравав особливу роль у житті українців. Бджільництво завжди шанувалося українцями і вважалося заняттям важливим, майже сакральним.

У сучасній літературі зустрічаються кілька термінів, що належать до сфери екотуризму. Одним з них є біотуризм (об'єктом якого є прояви живої природи). Більш широкою категорією у сутнісному значенні є природний туризм (його об'єктом є будь-яка природа - жива і нежива). Природний туризм включає в себе тематичний напрямок - біотуризм.

Відтак за умови, що традиційна культура складає єдине ціле з природним середовищем об'єктам екотуризму є:

- природні і культурні пам'ятки;
- природні і природно-антропогенні ландшафти;

Екотуризм не завжди орієнтований на пригоди та узагальнює такі напрямки, як: водний, пішохідний, лижний, кінний, велосипедний, автомобільний, авіаційний. Разом з тим не всякий екотуризм є екологічним (екологічні технології можуть бути використані в організації пляжного

туризму, готельної справі, авіаперевезень та ін.). Зазвичай, в подорожі турист прагне отримати певні знання, відпочити, оздоровитися. Відтак, за домінуванням мети подорожі виділяють:

- науковий та пізнавальний (об'єктами яких є: найбільш цікаві з точки зору спостереження біологічні види, пам'ятки неживої природи, геоморфологічні, гідрологічні та ін. об'єкти; до об'єктів пізнавального екотуризму можуть бути віднесені: культурні, історичні, етнографічні особливості;

- рекреаційний види екотуризму (об'єктам є: спортивний туризм, альпінізм, лижні, кінні, водні, піші походи та інші види відпочинку).

Найбільш популярними видами діяльності екотуристів є: піші походи, спостереження за птахами, проживання в наметових містечках, альпінізм, водний туризм, ботанічні екскурсії та ін. Популяризуються екзотичні види екотуризму, зокрема апітуризм, що має на меті:

- дегустацію (випробування та/або оцінка якості харчових продуктів за допомогою смаку продуктів бджільництва безпосередньо у виробника;

- споживання та купівля продуктів бджільництва за місцем проживання чи місцем знаходження виробника;

- медичне використання бджолиних продуктів у процесі лікування та профілактики захворювань (таких як: мед, перга, віск, прополіс, маточне молочко, бджолина отрута, бджолиний підмор та ін). Наприклад веномне застосування апітерапії.

Пасіка приваблює туристів наступною специфікою [2]:

По-перше, це ознайомлення з однією з найдревніших культур людства - культурою бджільництва. Біологія, фізіологія та "соціологія" бджолиної сім'ї, таїнство створення меду, сучасні надбання у технологіях бджільництва - усе це може бути не лише цікавим, але й видовищним. А життя на пасіці та робота з бджолами дарують людині мудрість та наближають її до гармонії з навколишнім світом.

По-друге, справжні поціновувачі меду та інших бджоло продуктів радо

сприймуть можливість купувати їх прямо на місці виробництва, де, крім усього іншого, вони зможуть також пересвідчитись у дотриманні технологій та високій якості продукції пасіки. А особливо привабливими для туристів будуть продукти, до виготовлення яких вони долучились особисто.

По-третє, потужною складовою апітуризму може стати лікувальний туризм. Для оздоровчих цілей можуть використовуватись не лише продукти бджільництва або бджолина отрута, а й цілюща енергетика бджолиної сім'ї, і успішні приклади такого використання вже відомі і приваблюють споживачів. Медовий туризм може розв'язати проблему необхідності психічного оздоровлення та реабілітації за рахунок впливу на здоров'ї людини природних, фізіологічних та екологічних чинників. Популярність апітуризму як виду відпочинку пов'язана з тим, що він найбільшою мірою відповідає фізіологічним та рекреаційним потребам людей, що живуть в умовах урбанізованого середовища, в районах з складної екологічною ситуацією і постійними нервовими перенапруженнями.

Однак, розвиток апітуризму на територіях України гальмується у зв'язку з недосконалістю нормативно-правової бази, нерозвиненістю організаційно-економічного механізму його функціонування, зокрема: відсутністю цілісної системи державного регулювання туризму в регіонах; повільні темпи зростання обсягів інвестицій у розвиток матеріальної бази особистих селянських господарств; невдалий підхід до рекламування регіонального туристичного продукту на внутрішньому ринку туристичних послуг та товарів; недостатня інформаційна, організаційна та матеріальна підтримка суб'єктів підприємництва туристичної галузі з боку органів державної та муніципальної влади [3].

Стратегічною метою розвитку апітуризму в Україні є створення конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби як наших співвітчизників, так іноземців. Завдання на поточний період: збереження та відновлення природного середовища й історико-культурної спадщини;

наповнення місцевих та державного бюджетів; розширення ринку внутрішнього туризму; сприяння стійкому зростанню обсягів в'їзного туризму, забезпечення комплексного розвитку рекреаційних територій та туристичних центрів з урахуванням соціально-економічних інтересів їх населення [4].

Отже, дослідження сутності та апітуризму, як різновиду екологічного туризму дозволило констатувати, що за всіма ознаками він сталим видом туризму, що не виснажує ресурси, а сприяє їх збагаченню. Його розвиток сприяє соціально-економічному відродженню сільської місцевості, забезпечує диверсифікацію виробництва, створює нові робочі місця. Це різновид туризму, що має на меті дегустацію, споживання, купівлю продуктів бджільництва (мед, віск, прополіс, маточне молоко, бджолина отрута, бджолиний підмор, перга, забрус, гомогенат з трутневих личинок) безпосередньо на місці у виробника.

Список використаних джерел

1. Щербань О. Всеукраїнська конференція «Формування політики розвитку та функціонування сільського туризму в Україні як фактору сільського розвитку» / О. Щербань // Туризм сільський зелений. – 2014. – № 2. – С. 2-3.
2. Кляп М.П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М.П. Кляп, Ф.Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – С. 200–201.
3. Шарко М. Методические подходы к трансформации оценок туристической привлекательности регионов в стратегические управленческие решения / М. Шарко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 8. – С. 224-229.
4. Шикеринець В.В. Особливості розвитку апітуризму http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>